

(049-3) 51.812.12: 930.253: 492 (060.51)
"1997/2000"
Een cultuur van verandering
Advies Cultuurnota 1997-2000

96-321b

Archieven

Boekmanstichting • Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

Een cultuur van verandering *Advies Cultuurnota 1997-2000*
bestaat uit 15 afzonderlijke delen:

Algemeen

- 1 Beeldende Kunst, Bouwkunst en Vormgeving
- 2 Musea
- 3 Monumenten en Archeologie
- 4 Archieven
- 5 Letteren
- 6 Bibliotheken
- 7 Media
- 8 Film
- 9 Theater
- 10 Muziek en Muziektheater
- 11 Dans
- 12 Amateurkunst en Kunsteducatie
- 13 Festivals
- 14 Bovensectoraal

Het algemene deel bevat een lijst met alle aanvragers per sector met daarin naam van de instelling en advies: +/- ± / o. Deze codering vindt u ook terug boven elk instellingsadvies.

Het financiële kader onder aan elk instellingsadvies is gebaseerd op door het Ministerie van OCenW verstrekte cijfers.

Verklaring:

- + subsidie verhogen
- subsidie verlagen
- ± globaal huidige subsidie continueren
- o verzoek afwijzen / subsidie beëindigen

Indien een subsidie-advies niet van toepassing is, zal er geen teken zichtbaar zijn.

De tekst van Een cultuur van verandering is ook te vinden op internet:
<http://www.sdu.nl/overheid/cultuur>

Inhoud

Inleiding	4
Rijksarchiefdienst	7
Archiefschool	10
Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland	12
Centraal Bureau voor Genealogie	15
Nederlands Fotoarchief	17
Bisschoppelijk Centrum Rolduc	19

Inleiding

Hoewel de Adviesaanvraag is gericht op het in de Cultuurnota 1997-2000 te verantwoorden cultuurbeleid van de rijksoverheid in deze jaren, meent de Raad erop te moeten wijzen, dat voor de archieven het culturele aspect slechts één der aspecten is, waarmede rekening dient te worden gehouden. In het archiefbeleid gelden daarnaast de administratieve functie alsmede het veilig stellen van het belang van de recht- en bewijszoekende burger. Deze uitgangspunten zijn, zo merkt de Raad ten overvloede op, verankerd in de Archiefwet 1995 ca.

De Raad betreurt het, dat zulks noch in de Uitgangspuntennota, noch in de Adviesaanvraag, expliciet wordt onderkend. Juist in deze drieledige functie - die in alle (deel-)aspecten van het archiefbeleid steeds gelijkwaardig moeten worden geoordeeld en getoetst - onderscheidt het archiefwezen zich essentieel en fundamenteel van andere, onder cultuurbeleid te vatten, beleidsterreinen.

Generale verantwoordelijkheid

De algemene bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het archiefwezen en -beleid is binnen de organisatie van de rijksoverheid toevertrouwd aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Uit dien hoofde is hij eerst verantwoordelijke voor wet- en regelgeving (Archiefwet 1995 en daarop gebaseerde uitvoeringsbesluiten) op dit terrein. Die verantwoordelijkheid komt eveneens tot uiting in de zorg voor de instandhouding van de archiefopleidingen.

Voorts verstrekt de Minister rechtstreekse subsidies aan op het terrein van het archiefwezen en aanverwante terreinen werkzame instellingen en organisaties, terwijl ook concrete projecten op het terrein van onderzoek en ontwikkeling worden gesubsidieerd.

Naast diens generale verantwoordelijkheid voor het archiefwezen heeft de Minister een bijzondere verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de Rijksarchiefdienst. Mede omdat hij de behartiging van algemene aangelegenheden aan deze dienst heeft gemandateerd, is in de praktijk het onderscheid tussen algemene en bijzondere verantwoordelijkheid diffuus geworden. Dit klemt te meer, omdat de Rijksarchiefdienst ook optreedt als één der partners in het archiefveld. Als gevolg van het feit, dat door de toekenning per 1 januari 1996 van de status van agentschap genoemde dienst in een zelfstandiger positie ter opzichte van het Ministerie is komen te staan, dient des te meer de op papier heldere attributie van taken en bevoegdheden en de daarbij behorende verantwoordelijkheid en verantwoording, ook in de praktijk zichtbaar te blijven. In de voor 1998 voorziene evaluatie van het functioneren van de Rijksarchiefdienst als agentschap zal aan dit aspect bijzondere aandacht moeten worden gegeven. De Raad houdt zich beschikbaar voor advisering in dit verband.

Onderlinge verhoudingen

Institutioneel gezien wordt het archiefveld 'bespeeld' door de overheidsarchiefdiensten (RAD, de gemeente-, streek- en waterschapsarchieven) en de categorale, niet-overheidsarchiefdiensten. Zowel in 'Pantser of ruggegraat' en in de adviesaanvraag, als ook in het beleidsplan van de RAD wordt de rol van de RAD in het archiefveld centraal gesteld. De Raad meent dat alle instellingen in het archiefveld elkaar door nauwere samenwerking en beleidsafstemming aanzienlijk kunnen en moeten versterken, mits dat gebeurt op basis van gelijkwaardigheid en met respect voor elkaars taak en functie. Daarnaast is het van belang dat gemeenten en waterschappen die nog niet over een adequate archiefstructuur beschikken meer gebruik gaan maken van de deskundigheid van naburige archiefdiensten.

In algemene zin dient de strijd om het publiek te worden omgezet in profijt voor het publiek, hetgeen kan worden bereikt door transparantie in het aanbod, standaardisering in de wijze van aanbidding en onderlinge uitwisseling van kennis ten dienste van de taakuitvoering. Dit moet in de cultuurnotaperiode zichtbaar worden in afspraken tussen alle 'spelers in het veld' op tenminste de volgende terreinen:

- fondsvorming/-afstoting en daaraan gekoppeld (plaats, wijze en evt. tarifiering van) beschikbaarstelling en behoudsactiviteiten;
- uitvoering van (toegepast) onderzoek op alle taakonderdelen op basis van een gemeenschappelijke onderzoeksagenda; uitwisseling van onderzoeksresultaten;
- samenwerking bij/uitwisseling van kennis over educatieve activiteiten.

In de subsidievoorwaarden dient hieraan gestalte te worden gegeven.

Financiën

Door gebrek aan adequate informatie kan de Raad slechts onder groot voorbehoud ingaan op de instellingsbegrotingen. Wanneer de Raad zich beperkt tot de instellingsadviezen, dan zou niet adequaat worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen die voor het hele archiefveld van wezenlijk belang zijn. Daarom acht de Raad het noodzakelijk voor een aantal projecten die tot de algemene verantwoordelijkheid van de rijksoverheid behoren extra budget ter beschikking te stellen. Deze ontwikkelingen zijn elders in het Cultuurnota-Advies geschetst. Bij de uitvoering van de projecten en activiteiten dienen uiteraard de relevante instellingen in het archiefveld te worden betrokken. De Raad zal hierover te zijner tijd gaarne advies uitbrengen.

Overigens is de Raad ten aanzien van de Deltaplan- en PIVOT-activiteiten van de RAD uitgegaan van voortzetting van financiering op dezelfde wijze als in de voorgaande periode.

Het volgend overzicht bevat financiële claims ter versterking van het departementale beleid met betrekking tot de generale verantwoordelijkheid van de rijksoverheid voor de archiefsector. In dit overzicht van noodzakelijke projecten en activiteiten is er van uitgegaan, dat het daarmee gemoeide bedrag (circa f 2 mln) daadwerkelijk ter beschikking komt.

Hierbij zij overigens aangetekend, dat een deel van deze projecten en activiteiten, mede in het kader van de generale verantwoordelijkheid, (rechtstreeks) wordt behartigd door de Rijksarchiefdienst, derhalve mede uit het krediet van die dienst wordt bekostigd. Uit de bij het beleidsplan van de RAD

gevoegde begrotingscijfers is echter niet af te leiden om welke bedragen het gaat. Concrete voorstellen tot verschuiving van budgetten kunnen derhalve niet worden gedaan. Evenzo ontbreekt op dit moment inzicht tot welke omvang financiering van (een aantal van) de te noemen projecten en activiteiten reeds direct uit de departementale begroting plaats heeft. Een nadere analyse hiervan is derhalve gewenst.

Indien daarentegen moet worden uitgegaan van de beschikbaarheid van circa f 1,5 mln (de minimumvariant) voor de archiefsector, dan zij erop gewezen, dat de hierna genoemde projecten en activiteiten in volgorde van prioriteit zijn opgenomen. Dit impliceert, dat dan uitsluitend de onder 1 tot en met 4 bedoelde projecten tot uitvoering kunnen worden gebracht.

Projecten en activiteiten

De aard van deze projecten en activiteiten is aangeduid in het cultuurnota-advies zelve.

1. Projecten van archiefdiensten op het terrein van digitale duurzaamheid (4 pilots)	circa f 0,8 mln
2. Ontwikkeling van selectiemethoden, w.o. onderzoek naar de toepassing van statische steekproeven bij de archiefselectie	circa f 0,2 mln
3. Ontwikkeling methoden materieel behoud van archieven - ontwikkeling van een bedrijfseconomisch model (2e fase; systeembouw) - Ontwikkeling normen en uniforme standaard elektronische aanbieding van archiefinformatie	circa f 0,25 mln
4. Voorzetting subsidie aan lagere overheden t.b.v. Opleiding behoudsmedewerker papier alsmede uitvoering van schadeinventarisatie	circa f 0,3 mln
5. Uitwisseling tussen archiefinstellingen van technieken op het terrein van cultuureducatie	circa f 0,05 mln
Internationale samenwerking (kennisuitwisseling en projecten, zoals Hongarije en Suriname)	circa f 0,3 mln
6. Verkennend onderzoek naar en ontwikkeling van 'Centrale verwijsfunctie intercultureel' (door Centraal Bureau voor Genealogie uit te voeren)	circa f 0,1 mln
tezamen	<hr/> circa f 2 mln

Inleiding

De Rijksarchiefdienst (RAD) heeft sedert jaar en dag een wettelijke grondslag in de wet. Thans is zulks vastgelegd in artikel 25, eerste lid, van de per 1 januari 1996 in werking getreden Archiefwet 1995 ('Er is onder de bevelen van Onze Minister-lees: de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen - een Rijksarchiefdienst....').

In het tweede lid van bedoeld artikel worden de taken van deze dienst als volgt omschreven:

- a. het beheer van de in de rijksarchiefbewaarplaatsen berustende archiefbescheiden;
- b. het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van rijks- en andere, nader aangeduide, organen;
- c. het verrichten van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur of door voornoemde Minister opgedragen taken.

De Rijksarchiefdienst is een gedeconcentreerde rijksdienst. Te 's-Gravenhage zijn gevestigd de Centrale Directie alsmede het Algemeen Rijksarchief, terwijl in de overige hoofdsteden van de provincies een rijksarchief is gevestigd.

Per 1 januari jl. is aan de dienst de status van agentschap verleend (regeling van de Staatssecretaris van OCenW van 5 februari 1996, nr. WJZ 96002475/8033, Strt. 34).

Het door de RAD onder de titel 'De muren geslecht' ingediende Beleidsplan 1997-2000 verwijst naar het rapport Strategische beleidsvisie Rijksarchiefdienst 1996-2002. Desverzocht heeft de RAD een exemplaar van de concept-versie (d.d. 17 juli 1995) van dit rapport aan de Raad rechtstreeks toegezonden.

Beoordeling

De Raad moet vaststellen, dat het onderhavige beleidsplan, ook wanneer dit tegen de achtergrond van het rapport Strategisch beleidsvisie wordt gehanteerd, onvoldoende samenhang vertoont. Het beleidsplan is te veel een fragmentarische opsomming van beleidsaspecten en is als zodanig dan ook meer te beschouwen als een activiteitenprogramma, een toelichting op de begroting. Een ander bezwaar tegen het beleidsplan is, dat onvoldoende duidelijk wordt gemaakt in welke hoedanigheid bij welke aangelegenheden de RAD geacht moet worden op te treden. Op het terrein van het archiefwezen treedt de RAD immers op in verschillende functies:

de dienst is, onder de bevelen van de Minister van OCenW, belast met toezichthoudende en uitvoerende taken; daarnaast beschikt de dienst over (door dezelfde Minister deels gemandateerde) bevoegdheden op het terrein van het algemene archiefbeleid en de in dit verband te effectueren generale ministeriële verantwoordelijkheid, terwijl de RAD ook één van de op het archiefsterrein werkzame organisaties en instellingen is. Met name ten aanzien van het laatste houdt het plan geen rekening met de kennis en ervaring elders in het archiefveld,

terwijl daarmee voor de RAD veel voordeel te behalen zou zijn. Als voorbeeld zij verwezen naar hetgeen in het beleidsplan wordt opgemerkt over 'de leidende positie als kennisinstituut in het archiefveld' van de RAD. Om de krachten onder andere op het gebied van (toegepast) onderzoek te bundelen pleit de Raad voor een door het archiefveld gezamenlijk bepaalde onderzoeksagenda. Eveneens gemeenschappelijk dient te worden vastgesteld waar het onderzoek wordt verricht en op welke wijze de resultaten ervan bekend worden gemaakt.

In het algemene deel van dit advies heeft de Raad reeds aandacht besteed aan een aantal, in het beleidsplan opgenomen, aspecten. Deze betreffende vooral de evaluatie van de PIVOT-selectiemethode, de problematiek van de digitale duurzaamheid en de behoudsproblematiek in het kader van het Deltaplan cultuurbehoud. Voor deze knelpunten, die voor het hele archiefveld en zijn gebruikers dienen te worden opgelost, dienen buiten het exploitatiebudget van de RAD extra middelen beschikbaar te worden gesteld. De Raad meent daarom hier te kunnen volstaan met nog enkele aanvullende kanttekeningen.

In het beleidsplan wordt een aanzet gegeven voor een beleid inzake het in gedigitaliseerde vorm omzetten van op traditionele dragers reeds door de rijksarchiefdienst verworven materiaal. Het gaat daarbij terecht om verzekering en verbetering van de openbaarheid en raadpleegbaarheid van deze informatie. Met het oog op de toegankelijkheid voor de gebruiker, acht de Raad het van het grootste belang, dat digitale aanbieder van archiefinformatie geschiedt op een, voor het gehele archiefwezen geldende, gestandaardiseerde en uniforme wijze. Het verbaast de Raad daarom, dat desondanks in het beleidsplan uitsluitend sprake lijkt te zijn van een versterking van de netwerkfunctie van de rijksarchieven onderling, waarbij 'de gebruiker (...) bij ieder rijksarchief in de provincie toegang (zou) kunnen krijgen tot de (meest) geraadpleegde archieven van de gehele Rijksarchiefdienst'. Het is hem niet duidelijk of aan deze beperking van de netwerkfunctie een strategische keuze ten grondslag ligt, en of het in de bedoeling ligt om mettertijd deze netwerkfunctie uit te breiden naar een meer open netwerk dan wel reeds nu moet worden aangenomen, dat het één het ander niet uitsluit.

Overigens dient de RAD ervoor te waken dat deze activiteiten geen remmende werking hebben op het inlopen van de achterstanden in ontsluiting, waarvan het beleidsplan gewag maakt.

In § 4.2. van het beleidsplan wordt het probleem gesignaleerd van door de verkorting van de overbrengingstermijn en de uitbreiding van de werkingssfeer van de Archiefwet op termijn (na 2000) dreigende capaciteitsproblemen in de depotsector. Het is de Raad niet duidelijk of, en zo ja in hoeverre, ook rekening is gehouden met de voorgenomen overdracht (vervreemding) van wat nu nog rijksarchiefbestanden zijn aan de gemeenten en de toepassing van de in de Archiefwet 1995 verruimde mogelijkheid tot substitutie van te bewaren archiefbescheiden. Nadere informatie en advisering door de Raad hierover lijkt daarom gewenst.

De wijze, waarop de beleidsvoornemens in § 5 van het Beleidsplan financieel zijn onderbouwd, acht de Raad ontoereikend. De in deze paragraaf gehanteerde (gesaldeerde) bedragen bieden weinig voor een oordeel daarover. Wel is duidelijk, dat het voorgenomen beleid niet kan worden gerealiseerd, indien

aanvullende middelen voor bijzondere projecten in de toekomst zouden uitblijven.

Conclusie

Hoewel het beleidsplan op onderdelen tekortschiet, meent de Raad, gelet op de door de rijksarchiefdienst te vervullen wettelijke taken en de daarbij te betrachten continuïteit, dat de Rijksarchiefdienst ook van de komende jaren daartoe in financieel opzicht in staat moet worden gesteld. Dit impliceert, dat het voor 1996 vastgestelde budget trendmatig voor de jaren 1997-2000 dient te worden gehandhaafd. Daarnaast zou uwerzijds moeten worden bevorderd, dat uitvoering wordt gegeven aan de hierboven door hem gesignaleerde knelpunten en vormen van samenwerking.

<i>Financieel kader</i>	
<i>Huidige exploitatie</i>	<i>36,100</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1994</i>	<i>34,600</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1995</i>	<i>33,450</i>
<i>Gewenste exploitatie 1997-2000</i>	<i>184,900</i>
<i>Gevraagd subsidie 1997-2000</i>	<i>193,400</i>

*(alle gegevens volgens opgave Ministerie van OCenW
en in miljoenen guldens)*

Inleiding

De stichting Archiefschool heeft tot doel de beroepsgerichte scholing en vorming van archivariissen, archiefassistenten en informatieverzorgers alsmede de bevordering van de beoefening en ontwikkeling van de archiefwetenschap, zulks mede ten behoeve van het openbaar archiefwezen. Als zodanig is zij te beschouwen als een voortzetting van de Rijksarchiefschool, waarvan zij per 1 april jl. de taken, medewerkers en middelen heeft overgenomen. De taken van de Archiefschool zijn geformuleerd in haar statuten. Artikel 22 van de Archiefwet 1995 bevat de algemene grondslag van 's rijks bemoeienis met de archiefopleidingen. De in deze bepaling gevorderde algemene maatregel van bestuur is neergelegd in het Tijdelijk besluit opleidingen en diploma's archivistiek (Besluit van 15 december 1995, Stb.672) en daarop gebaseerde nadere ministeriële regelgeving.

Beoordeling

De stichting Archiefschool, alhoewel reeds opgericht in 1994 en sedertdien actief, heeft eerst per 1 april jl. in organisatorische zelfstandigheid ten opzichte van de rijksoverheid formeel een aanvang kunnen maken met haar beoogde werkzaamheden. Binnen het gestelde organisatorische en juridische kader heeft zij, zo meent de Raad, in haar beleidsplan naar behoren inzicht trachten te geven in de beoogde activiteiten. Uit het plan blijkt optimisme en ambitie. Daarbij is niet geschuwd aan te geven op welke onderdelen nog onduidelijkheden of onzekerheden bestaan. Waar (bovendien) aansluiting kon worden gevonden met aspecten van het door u voorgestane cultuurbeleid - zoals dit blijkt uit de Uitgangspuntennota - is zulks op afdoende wijze vermeld.

De Archiefschool profileert zich naast opleidingsinstituut ook als een onderzoeksinstituut, 'omdat zij het onderzoek stimuleert en coördineert op het gebied van de archiefwetenschap...' (Beleidsplan, blz. 4). Daargelaten dat onderzoek stimulerende en coördinerende instellingen op die grond alleen nog geen onderzoekinstellingen zijn, is deze doelstelling is wel erg globaal geformuleerd, omdat in deze zin de Archiefschool zich schaart in de rij van andere, op het terrein van de archieven werkzame, instellingen, die zich mede het initiëren en/of coördineren van dergelijk onderzoek ten doel stellen. In het Cultuurnota-advies zelve heeft de Raad aangedrongen op sturing van (toegepast) onderzoek in organisatorisch en inhoudelijk opzicht. Daarbij dient de Archiefschool een prominente rol te worden toebedeeld.

Met betrekking tot de onderzoeksfunctie van de Archiefschool is overigens niet duidelijk aangegeven of in dit verband te verrichten onderzoek binnen het verband van de instellingen, waarmede de stichting via zgn. convenanten geliëerd is, geschiedt dan wel direct door of onder de regie van de stichting zelve plaats heeft. Nader inzicht hieromtrent acht de Raad wenselijk.

Tenslotte hecht de Raad groot belang aan de totstandkoming van onderwijsmodules, waaraan bij de archiefinstellingen grote behoefte bestaat.

Conclusie

De Raad meent, dat de stichting op basis van het onderhavige plan de kans moet worden geboden om haar beoogde activiteiten in de aangegeven richting te ontplooiën. Dit temeer, omdat die eerste periode in sterke mate een experimenteel karakter draagt. In de reeds voorziene evaluatie zullen, naar de Raad vertrouwt, alle aspecten van dit plan in reële zin op hun effect (kunnen) worden getoetst. Hij gaat er overigens van uit, dat hij te zijner tijd in de gelegenheid zal worden gesteld om over dat evaluatie-rapport te adviseren. Mede gelet op het feit, dat de subsidiabele kosten zijn geraamd binnen het bij de verzelfstandiging van de archiefopleidingen gestelde budgettaire kader, adviseert de Raad u in te stemmen met het beleidsplan en de daarin opgenomen begroting alsmede op basis daarvan het door de stichting verzochte subsidie toe te kennen.

Financieel kader

<i>Huidige exploitatie</i>	<i>1,900</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1994</i>	<i>1,850</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1995</i>	<i>1,725</i>
<i>Gewenste exploitatie 1997-2000</i>	<i>8,800</i>
<i>Gevraagd subsidie 1997-2000</i>	<i>7,200</i>

*(alle gegevens volgens opgave Ministerie van OCenW
en in miljoenen guldens)*

Inleiding

De Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland (KVAN) stelt zich ten doel het bevorderen van de belangen van het Nederlandse archiefwezen. Blijkens haar beleidsplan vormt de vereniging 'het forum waar alle vakgenoten, ongeacht hun werkkring of functie, vrijelijk hun ideeën kunnen uitwisselen. De vereniging speelt daarbij enerzijds de rol van verstrekker en coördinator van informatie, anderzijds die van spreekbuis van het hele veld als het gaat om vakinhoudelijke aangelegenheden'.

Naast deze, uit haar statutaire doelstelling voortvloeiende typische verenigingsfunctie, wordt de KVAN door de Staatssecretaris van OCenW aangemerkt als erfgoedkoepel.

In het door de KVAN ingediende beleidsplan is een breed scala van beoogde verenigingsactiviteiten uitgewerkt. Daarbij wordt geen specifieke aandacht besteed aan (nadere profilering van) de koepelfunctie.

Beoordeling

De Raad heeft het beleidsplan van de KVAN gezien in de context waarvoor het primair is opgesteld, t.w. het voor de komende periode operationaliseren van hetgeen de verenigingsstatuten terzake behelzen. Daarbij heeft hij ook betrokken het aspect hoe deze beoogde activiteiten zich verhouden tot functies en taken van overige op het terrein van het archiefwezen werkzame instellingen en organisaties. Daarnaast heeft de Raad het beleidsplan gezien in samenhang met uw uitgangspuntennota.

Voor wat betreft het eerste constateert de Raad, dat het beleidsplan een, naar tijd en omstandigheden gemeten, wezenlijke invulling geeft van de primaire taken waarvoor de KVAN blijkens haar statuten meent te moeten staan. Niettemin plaatst de Raad hierbij de navolgende kanttekeningen.

In de eerste plaats kan hij zich niet aan de indruk onttrekken, dat in genoemd plan nog onvoldoende rekening is gehouden met recente ontwikkelingen binnen het archiefwezen, die de positie en het functioneren van de vereniging zouden kunnen of moeten beïnvloeden. Dit geldt in het bijzonder voor het terrein van de archiefopleidingen. Op dat terrein geldt van oudsher de afspraak, dat de tot voor kort functionerende Rijksarchiefschool zorg draagt voor de schoolse vorming van archivariissen en andere in het archiefwezen werkzamen personen. De KVAN verzorgt in dat verband, mede ter ontlasting voor de archiefdiensten zelve, door middel van onder meer studie- en themadagen aspecten voor verdere vorming ('permanente educatie'). In het kader van de archiefopleidingen nieuwe stijl wordt echter thans overwogen om, in aansluiting op de archiefdiploma's, een vorm van (verplichte) bijscholing te introduceren. Dit kan impliceren, dat vormingsaspecten, welke tot nu toe de KVAN tot haar taak heeft kunnen rekenen, beter in het kader van de reguliere archiefopleidingen (mede omdat zulks ook leidt tot een officiële erkenning) kunnen worden

geïncorporeerd. Naar de mening van de Raad zouden hieromtrent tussen de stichting Archiefschool en de KVAN aan de huidige omstandigheden aangepaste nadere afspraken moeten worden gemaakt. Uwerzijds zou dat overleg kunnen worden bevorderd.

Een ander aspect betreft de vraag naar de onderzoeksfunctie van de KVAN en het op grond daarvan in het beleidsplan opgevoerde onderzoeksbudget. Het is de Raad onduidelijk, hoe deze functie zich verhoudt tot dan wel samenhangt met soortgelijke functies van andere in het archiefwezen werkzame instellingen. Dit geldt te meer, omdat in het onderhavige beleidsplein ook sprake is van projectcoördinatie, hetgeen samenwerking met anderen lijkt te suggereren. In het Cultuurnota-advies zelve heeft de Raad reeds gewezen op de dringende noodzaak tot sturing van onderzoek op het terrein van het archiefwezen in organisatorisch en inhoudelijk opzicht. Kortheidshalve zij naar deze passage verwezen. Voor wat betreft de onderzoeksfunctie van de KVAN wordt in het beleidsplan wel opgemerkt, dat dit betreft het '(mede) entameren van onderzoek van belang voor het hele archiefwezen', doch het blijft vaag op welke specifieke aspecten men zich voorstelt deze functie te richten en hoe dit te entameren onderzoek zich verhoudt tot dat van andere, op het terrein van het archiefwezen onderzoek verrichtende (of zulks ambiërende), instellingen, zoals de stichting Archiefschool, archiefdiensten en (onderdelen van) instellingen van hoger onderwijs. Hierover zou, mede om de door de Raad gepleite sturing mogelijk te maken, meer duidelijkheid moeten worden geschapen.

Uit het beleidsplan blijkt, dat de vereniging de door haar beoogde activiteiten mede heeft gerelateerd en zo nodig afgestemd op hetgeen door u in uw uitgangspuntennota verwoord. Naar het oordeel van de Raad is dit in het algemeen genoegzaam geschied. Dit oordeel is mede gebaseerd op de bestaande subsidierelatie van de KVAN met de rijksoverheid. De vereniging financiert haar activiteiten deels uit eigen inkomsten, deels uit subsidiegelden van het Ministerie van OCenW. De bijgevoegde meerjarenbegroting doet vermoeden, dat het subsidie kennelijk wordt ingeboekt om, na aftrek van eigen middelen, het overblijvende tekort aan financiering van de beoogde activiteiten aan te vullen.

De Raad neemt aan, dat zulks in overeenstemming met de bestaande subsidiepraktijk is. De relatie tussen het subsidie en het daarmee beoogde effect, anders dan 'aanzuivering' van het financieringstekort, is daardoor echter niet zichtbaar; die relatie is eerder diffuus te noemen. Dit betekent, dat de Raad bedoelde subsidierelatie niet op specifieke onderdelen aan uw uitgangspuntennota heeft kunnen toetsen. Voor de toekomst acht hij het derhalve raadzaam, dat zichtbaar wordt gemaakt aan welke activiteiten van de KVAN het subsidie dient te worden toegerekend.

Voor wat betreft de functie en taken van de KVAN als erfgoedkoepel zij verwezen naar hetgeen de Raad daaromtrent in het algemene deel van het Cultuurnota-advies heeft opgemerkt.

Conclusie

De Raad adviseert positief over het beleidsplan (en de daarin opgenomen meerjarenbegroting) van de KVAN. Daarnaast zou uwerzijds moeten worden bevorderd, dat uitvoering wordt gegeven aan de hierboven gesignaleerde knelpunten.

<i>Financieel kader</i>	
<i>Huidige exploitatie</i>	<i>0,300</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1994</i>	<i>0,100</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1995</i>	<i>0,100</i>
<i>Gewenste exploitatie 1997-2000</i>	<i>2,200</i>
<i>Gevraagd subsidie 1997-2000</i>	<i>1,300</i>

(alle gegevens volgens opgave Ministerie van OCenW en in miljoenen guldens)

Inleiding

De Stichting Centraal Bureau voor Genealogie (CBG) heeft tot doel het bevorderen van de genealogie en heraldiek en aanverwante wetenschappen. Zij tracht dit doel onder meer te verwezenlijken door de instandhouding van een documentatiecentrum voor familiegeschiedenis (alwaar de verzamelingen, documentatiemateriaal en bibliotheek berusten), de uitgave van publikaties, het geven van voorlichting en educatie en het verrichten van onderzoek.

Het CBG kan bogen op een langdurige subsidierelatie met de rijksoverheid (sedert haar oprichting in 1945). Het bureau is - tegen betaling van een huursom - gehuisvest te 's-Gravenhage in hetzelfde rijksgebouw als waarin het Algemeen Rijksarchief is ondergebracht.

Beoordeling

Uitsluitend gezien vanuit de (statutaire) doelstelling, is de Raad van oordeel, dat het CBG binnen de gegeven mogelijkheden een zorgvuldige en evenwichtige uitwerking daarvan geeft in de voor de komende periode beoogde activiteiten. Getoetst aan de onderscheiden aspecten van uw Uitgangspuntennota kan worden vastgesteld, dat die uitwerking - hoewel zulks niet in alle opzichten in het beleidsplan zichtbaar is gemaakt - daarmee vele en veelsoortige raakvlakken vertoont. Als zodanig meent de Raad dat deze uitgangspunten in het beleidsplan een genoegzame vertaling hebben gekregen.

Wel vraagt de Raad zich af of de 'missie' van het CBG, gesteld tegen de achtergrond van de in het beleidsplan geschetste 'wereld om het CBG' (blz. 5 e.v.), in het bijzonder die van het archiefwezen, geen nadere adstructie behoeft. In het beleidsplan wordt t.a.p. al opgemerkt dat 'qua bezoekers (...) het CBG grotendeels in dezelfde markt (opereert) als het archiefwezen. Geconstateerd kan worden dat er binnen het archiefwezen in toenemende mate aandacht ontstaat voor de genealogen als doelgroep'. Hierop aansluitend worden plannen ontwikkeld ter bevordering van functionele samenwerking met archiefinstellingen. Deze plannen gaan echter kennelijk uit van de gedachte, dat de activiteiten van de verschillende actoren op dit terrein elkaar aanvullen en elkaar in beginsel niet overlappen. Voor een deel zal dit ook zo zijn en, naar de Raad verwacht, ook zo blijven. Niettemin acht hij het verre van uitgesloten, dat op termijn, in het bijzonder op het terrein van het aanbod van 'genealogische' producten en diensten, de kans van overlapping zal toenemen. Concurrentie op dit terrein moet evenwel bij voorbaat worden uitgesloten. Het effect daarvan kan voor de afnemer weliswaar zichtbaar worden in kwaliteit en tariefstelling, doch niettemin moet de vraag gesteld worden of de markt voor dergelijke concurrerende activiteiten niet te smal is. Zie in dit verband ook hetgeen de Raad hieromtrent in het algemeen deel van het Cultuurnota-advies heeft opgemerkt.

Dit klemt te meer, indien deze concurrentie zich zou ontwikkelen tussen instellingen, die direct dan wel door middel van subsidies, voor een substantieel

deel uit openbare middelen worden gefinancierd. Nader overleg tussen het CBG en betrokken partijen uit het archiefwezen teneinde tot een duidelijke taakafbakening te komen en concurrentie en doublures uit te sluiten acht de Raad daarom gewenst. Het verdient aanbeveling, indien u hen daartoe zoudt uitnodigen en hen tevens verzoekt om u over de resultaten van dat overleg te rapporteren. De Raad is gaarne bereid om u over die rapportage te adviseren.

Conclusie

Tegen de achtergrond van zijn oordeel over het beleidsplan als zodanig adviseert de Raad het CGB ook voor de komende periode voor het gevraagde subsidie in aanmerking te doen komen. Daarnaast zou u het hiervoren bedoelde overleg dienen te bevorderen. Of de resultaten van dat overleg van invloed zijn op toekomstige begrotingen en subsidietoekenningen, zal te zijner tijd moeten worden beoordeeld.

<i>Financieel kader</i>	
<i>Huidige exploitatie</i>	<i>4,000</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1994</i>	<i>2,300</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1995</i>	<i>2,300</i>
<i>Gewenste exploitatie 1997-2000</i>	<i>11,800</i>
<i>Gevraagd subsidie 1997-2000</i>	<i>19,000</i>
<i>(alle gegevens volgens opgave Ministerie van OCenW en in miljoenen guldens)</i>	

Inleiding

De te Rotterdam gevestigde, stichting Nederlands Fotoarchief stelt zich, blijkens haar statuten, ten doel het beheren, conserveren, exploiteren en toegankelijk maken en houden van cultureel en documentair belangrijke foto-archieven van Nederlandse of in Nederland woonachtige fotografen. Centraal daarbij staat het bevorderen van de belangstelling van de - geschiedenis van de - Nederlandse fotografie.

Beoordeling

De Raad heeft met waardering van het beleidsplan van genoemde stichting kennis genomen. Dit plan geeft, tezamen met de bijgevoegde bijlagen, een duidelijk beeld van de bereikte resultaten en een, mede daarop gebaseerde, visie op de naaste toekomst. Het plan van deze, naar operationele jaren gemeten nog jonge instelling, is ambitieus. Het enthousiasme om de gestelde doelen realiseren, blijkt groot. Dit biedt voldoende waarborg om erop te kunnen vertrouwen, dat de onderhavige instelling, mits daartoe in financieel opzicht in staat gesteld, tot daadwerkelijke uitvoering van dat plan komt.

Hoewel zulks niet expliciet in het beleidsplan zichtbaar wordt gemaakt, meent de Raad, dat de door de stichting gestelde doelen en beoogde activiteiten in overeenstemming zijn met uw uitgangspuntennota. De Raad meent dan ook te kunnen volstaan met de navolgende aantekening.

Door zijn specialisme is en wordt bij de stichting een expertise op het terrein van het beheer van foto-archieven opgebouwd, die, zeker op nationaal niveau, uniek is te noemen. Om inhoudelijke redenen, maar ook omdat die expertise met behulp van openbare financiën wordt verworven, zouden die kennis en ervaring breed en ruimhartig ten goede moeten komen aan andere instellingen, die - veelal als deelcollectie- foto-archieven beheren. In dit verband zij ook verwezen naar het Cultuurnota-advies zelve, waarin, zulks mede met het oog op de openbare toegankelijkheid van de collecties, in algemene zin is gepleit voor het ter beschikking komen en stellen van gespecialiseerde kennis bij bijzondere instellingen ten behoeve van andere, breder of anderszins georiënteerde, instellingen op het terrein van het cultuurbehoud. Zulks ware als afzonderlijk aspect in de subsidievoorwaarden op te nemen.

De Raad hecht in dit verband bijzonder aan de samenwerking tussen het NFA, het Nederlands Foto Instituut en het Nederlands Fotorestauratie Atelier, die in hetzelfde pand zijn gehuisvest. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van en uitdaging voor deze drie instellingen om deze lokatie daadwerkelijk tot 'een Huis voor de Fotografie' te maken.

Conclusie

De Raad adviseert positief over het beleidsplan en de daarin opgenomen meerjarenbegroting van de stichting.

<i>Financieel kader</i>	
<i>Huidige exploitatie</i>	<i>1,200</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1994</i>	<i>0,750</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1995</i>	<i>0,400</i>
<i>Gewenste exploitatie 1997-2000</i>	<i>4,600</i>
<i>Gevraagd subsidie 1997-2000</i>	<i>2,500</i>

(alle gegevens volgens opgave Ministerie van OCenW en in miljoenen guldens)

Inleiding

Het Historisch Centrum Rolduc (HCR) stelt zich als afdeling van het Bisschoppelijk Centrum Rolduc tot doel het vergaren, ordenen, bewaren, bewerken en onderzoeken van documenten, foto's, boeken en dergelijke, verband houdend met de geschiedenis van Rolduc in de meest ruime betekenis, alsmede het toegankelijk maken van de gegevens voor derden en het uitgeven van publikaties.

Blijkens de subsidie-aanvraag zou het HCR de navolgende taken behartigen of willen behartigen: het opzetten en bijhouden van een bibliotheek en historisch archief, een foto-archief en een documentatiecentrum alsmede het beheer van het kunstbezit van Rolduc.

Momenteel wordt van geen enkele subsidieregeling gebruik gemaakt. De financiële situatie van het Bisschoppelijk Centrum Rolduc is echter van dien aard dat de (beoogde) activiteiten van het HCR niet uit eigen middelen kunnen worden gefinancierd. Gevraagd wordt om een structureel subsidie voor de periode ingaande het jaar 1997. Voor het jaar 1996 wordt om een alternatief subsidie - gedacht wordt aan een projectsubsidie - verzocht.

Beoordeling en Conclusie

De activiteiten van het HCR zijn gericht op het beheer van reeds aanwezige collecties en de verwerving van aanvullingen. Centraal daarbij de geschiedenis van Rolduc zelf, voor zover nodig in relatie tot die van de (onmiddellijke) regio of, in breder verband, de provincie Limburg.

Op grond van de geografische 'scope' van deze activiteiten acht de Raad deze niet van een zodanig nationaal belang, dat deze uit hoofde van nationaal cultuurbeleid in de termen van een rijkssubsidie zouden kunnen vallen. Er zij aan herinnerd, dat substantieel archiefmateriaal van instellingen, welke in het gebouwencomplex Rolduc gefunctioneerd hebben, berust in het rijksarchief Limburg te Maastricht (waaronder het archief van de voormalige abdij Kloosterrade (Rolduc); door genoemd rijksarchief is onlangs een nieuwe uitgave, met Nederlandse vertaling, van de kroniek van Kloosterrade 'Annales Rodenses' uitgegeven).

In het algemeen pleit de Raad voor verkennend onderzoek naar de wenselijkheid en mogelijkheden (met inbegrip van daarbij te stellen voorwaarden) van een rijkssubsidie ten behoeve van het beheer door particuliere eigenaren van voor het nationale cultureel erfgoed van belang te achten archieven en collecties. De Raad niet bij voorbaat uitsluit, dat een deel van de door het HCR te beheren collecties als zodanig zou kunnen worden aangemerkt. In het bijzonder heeft zij daarbij de aldaar aanwezige 'rococo-bibliotheek', alsmede de boekencollectie uit de abdij zowel als uit de onderwijsperiode op het oog. Uit nader onderzoek zal evenwel nog moeten blijken of deze collecties aan de te stellen criteria voldoen.

<i>Financieel kader</i>	
<hr/>	
<i>Huidige exploitatie</i>	
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1994</i>	
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1995</i>	
<i>Gewenste exploitatie 1997-2000</i>	
<i>Gevraagd subsidie 1997-2000</i>	<i>0,350</i>
<i>(alle gegevens volgens opgave Ministerie van OCenW en in miljoenen guldens)</i>	
